

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

**ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
ÖĞRENCİLERİNDE AKILLI TELEFON
BAĞIMLILIK DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ
VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dr. GÜVEN AKIN

UZMANLIK TEZİ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Sara Salcan

ERZİNCAN 2018

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDRIM ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

**ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNDE
AKILLI TELEFON BAĞIMLILIK DÜZEYİNİN
BELİRLENMESİ VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLERİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dr. GÜVEN AKIN

UZMANLIK TEZİ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Sara Salcan

ERZİNCAN 2018

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	iii
ONAY.....	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	viii
1. GİRİŞ ve AMAÇ.....	1
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Akıllı Telefon nedir?.....	3
2.2. Akıllı Telefon Kullanım Sıklığı Nedir?.....	3
2.3. Akıllı Telefon Bağımlılığı Nedir?	4
2.4. Akıllı Telefon Bağımlılığı İle Ortaya Çıkabilen Sorunlar.....	6
2.5. Akıllı Telefon Kullanım Alanı Ve Bağımlılığı Üzerine Çalışmalar.....	7
3.MATERYAL VE METOD.....	9
4.BULGULAR.....	11
5. TARTIŞMA.....	33
6.SONUÇLAR.....	40
7.ÖNERİLER.....	42
KAYNAKLAR DİZİNİ.....	43
EKLER	
EK 1 Erzincan Üniversitesi Etik Kurul Kararı	
EK 2 Erzincan Üniversitesi Rektörlüğü İzin Yazısı	
EK 3 Anket formu	

ONAY

Erzincan Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanlığımız ‘‘Erzincan Üniversitesi öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılık düzeyinin belirlenmesi ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi’ konulu tezin araştırma görevlisi Dr. Güven AKIN tarafından çalışılmasını uygun görmüştür. Tez konusu Erzincan üniversitesi etik kurulu tarafından 12.10.2017 tarih ve 14/01 no’lu karar ile görüşülmüş olup uygun bulunmuştur.

TEŞEKKÜR

Eğitim sürecim boyunca mesleki bilgi ve deneyimi kazanmamda emeği geçen, Anabilim Dalı Başkanımız Dr. Öğr. Üyesi Talat Ezmeci'ye, tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Sara Salcan'a Halk Sağlığı uzmanlık eğitimime katkılarından dolayı teşekkürü borç bilirim.

Tez çalışmamda desteklerini esirgemeyen bölüm asistanlarına teşekkürlerimi sunarım.

Bugünlere gelmemde emeği geçen ve her zaman yanımda olan annem Esma Akın, babam Cemil Akın ve kardeşim Özge Akın'a teşekkür ederim.

ÖZET

Erzincan Üniversitesi öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılık düzeyinin belirlenmesi ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi

Akıllı telefon kullanımı ülkemizde ve dünyada her geçen gün artmakta, akıllı telefonlar hayatın her alanına girmekte ve insanlarda bağımlılık oluşturmaktadırlar. Bu bağımlılığın tanısını koyabilmek ve insanların tedavilerini yapabilmek için çalışmalar devam etmektedir. Bu araştırma Erzincan Üniversitesi 2017-2018 öğretim yılında eğitimlerine devam eden öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeyi ve ilişkili faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmaya 2017-2018 öğretim yılında eğitimlerine devam eden 741 öğrenci dâhil edilmiştir. Çalışmada öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini sorgulayan bilgi formu ve Kwon M ve arkadaşları tarafından geliştirilen Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği – Kısa Form kullanılmıştır. Çalışmamızda elde edilen veriler SPSS for Windows 22.0 Programı kullanılarak analiz edilmiştir. Niteliksel verilerde gruplar arası farklılıklar incelenirken Ki kare testi kullanılmıştır. Sonuçlar yorumlanırken anlamlılık düzeyi olarak $p < 0,05$ alınmıştır.

Çalışmamızda öğrencilerin %37,3'ünün (n:266) akıllı telefon bağımlısı olduğu saptanmıştır. Çalışmamızda akıllı telefon bağımlılığı ile yaş, boş zamanlarda yapılan aktivite, internet kullanımının daha çok nerede olduğu, sosyal medya üyeliğinin varlığı, ilk cep telefonuna sahip olma yaşı, cep telefonu değiştirme sıklığı, telefon için yapılan aylık harcama tutarı, cep telefonu kullanımında en sık amaç, ders sırasında telefon kullanımı, akıllı telefonun hayatı etkileyip etkilememesi ve kendini akıllı telefon bağımlısı olarak görüp görmeme arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Bu çalışmada akıllı telefon bağımlılığının üniversite öğrencileri için bir tehlike olduğu görülmüştür. Akıllı telefon bağımlılığı ile mücadelede halk sağlıkçılara, diğer sağlık çalışanlarına, öğrencilere, öğretim üyelerine, internet kuruluşlarına ve sivil toplum örgütlerine önemli görevler düşmektedir.

Anahtar kelimeler: Akıllı telefon, Bağımlılık, Üniversite Öğrencileri, Prevelans

ABSTRACT

Determination of the level of smartphone addiction in Erzincan University students and evaluation of related factors

The use of smartphones is increasing day by day in our country and in the world, smartphones are entering every area of life and creating addiction on people. They continue to work to make this diagnosis of dependence and to treat people. This research was carried out in Erzincan University in order to determine the level of smartphone addiction and the related factors in the students who continue their education in 2017-2018 academic year.

741 students who continued their education during the 2017-2018 academic year were included in the study. In the study, the information form questioning the sociodemographic characteristics of the students and The Smart Phone Addiction Scale - Short Form developed by Kwon M et al. was used. The data obtained in our study were analyzed using the SPSS for Windows 22.0 Program. Chi square test was used when the differences between the groups were examined in qualitative data. The results are interpreted as meaningful level; $p < 0.05$ was taken.

In our study, 37.3% (n: 266) of the students were identified as smartphone addicts. In our study, a significant relationship between smart phone addiction with age, leisure time activity, where is the use of internet more often, the existence of social media affiliation, the age of having the first mobile phone, the frequency of cell phone replacement, spending money for phone monthly, the most common purpose of mobile phone using, telephone using during class, affected life by smart phone and seeing themselves as a smartphone addict was found.

In this study, smartphone addiction was seen as a threat to university students. In the battle against smartphone addiction, public health workers, other health professionals, students, lecturers, internet organizations and non-governmental organizations have important duties.

Key words: Smartphone, Addiction, University Students, Prevalance

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, medeni durum ve kaçınıcı sınıfta olduklarına göre dağılımları	11
Tablo 2. Öğrencilerin kimle kaldıkları, aile eğitim durumu, ailenin ortalama geliri ve öğrencinin aylık eline geçen paraya göre dağılımları	12
Tablo 3. Öğrencilerin sigara, alkol, uyuşturucu-keyif verici madde kullanımı ve boş zamanlarında yaptıkları aktiviteye göre dağılımları	13
Tablo 4. Öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma, kaldıkları yerdeki internetin özelliği ve interneti daha çok nerede kullandıklarına göre dağılımları	14
Tablo 5. Öğrencilerin sosyal medya üyeliği ve sosyal medya uygulamalarına göre dağılımları	15
Tablo 6. Öğrencilerin cep telefonu kullanımı ile ilgili bazı özelliklerine göre dağılımları	16
Tablo 7. Öğrencilerin cep telefonu seçiminde en belirleyici unsur, telefon hattının niteliği, aylık telefon harcaması ve telefonu en çok hangi amaçla kullandıklarına göre dağılımları	17
Tablo 8. Öğrencilerin ders sırasında telefon kullanımları, akıllı telefonun hayatı etkilemesi ve kendilerini akıllı telefon bağımlısı olarak görüp görmediklerine göre dağılımları	18
Tablo 9. Öğrencilerin fakülte ve yüksekokullara göre dağılımları	19
Tablo 10. Öğrencilerin cinsiyet, medeni durum, yaş ve kaçınıcı sınıfta olduklarına göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	20
Tablo 11. Öğrencilerin kimle kaldıklarına göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	21

Tablo 12. Öğrencilerin anne eğitim durumu ve baba eğitim durumuna göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	22
Tablo 13. Öğrencilerin ailelerinin aylık ortalama geliri ve öğrencinin aylık eline geçene paraya göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	23
Tablo 14. Öğrencilerin sigara kullanımı, alkol kullanımı ve uyuşturucu-keyif verici madde kullanımına göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	24
Tablo 15. Öğrencilerin boş zamanlarında hangi aktiviteyi yaptıklarına göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	25
Tablo 16. Öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma, kalınan yerdeki internetin niteliği ve internet kullanımının daha çok nerede olduğuna göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	26
Tablo 17. Öğrencilerin sosyal medya üyeliği olması ve bu üyeliğin sosyal medya uygulamalarına göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	27
Tablo 18. Öğrencilerin ilk cep telefonuna sahip oldukları yaşa ve kaç yıldır akıllı telefon kullandıklarına göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	28
Tablo 19. Öğrencilerin cep telefonu değiştirme sıklığı, cep telefonu seçiminde en belirleyici unsur ve telefon hattının niteliğine göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	29
Tablo 20. Öğrencilerin cep telefonu aylık harcama ve cep telefonunun en çok kullanım amacına göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	30
Tablo 21. Öğrencilerin ders sırasında telefon kullanımı, akıllı telefonun hayatı etkilemesi ve kendilerini akıllı telefon bağımlısı görmelerine göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	31
Tablo 22. Öğrencilerin eğitim aldıkları fakülte ve yüksekokullara göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları	32

1. GİRİŞ VE AMAÇ

İnsanlar sosyal canlılar olduklarından eski tarihlerden beri haberleşme ihtiyacı duymuşlar ve bu sebeple bazı iletişim yöntemleri ve araçlar icat etmişlerdir. Basit yöntemlerle başlayan haberleşme ve iletişim, zaman içinde gelişmiş ve sonunda teknolojik gelişmenin ürünü olarak telgraf icat edilmiş, telgrafın icadını ise telefonunun icadı izlemiştir. Teknolojik haberleşme araçları içinde en çok gelişme gösteren icat olarak telefon günümüze kadar ulaşmış ve mobil karakter kazanmıştır (1).

İnternetin kullanıma girmesi ve yaygınlaşmasıyla telefonlar da yeni özellikler kazanarak gelişmiştir. Özellikle son 10 yılda "akıllı telefon" kavramı ortaya çıkmıştır. Akıllı telefonlar, diğer cep telefonlarından daha fazla bilgi işleyebilen ve iletişim için kullanmanın yanı sıra gelişmiş bir internet bağlantısı, multimedya, navigasyon gibi birçok özelliği olan cihazlardır. Akıllı telefonların diğer telefonlardan en önemli farkı internete kolay erişim sağlanması ve çeşitli konular hakkında uygulama imkânlarının bulunmasıdır (2).

Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte artan her şeyi denetim altına alma ancak bu arada fazla emek harcamama isteği, akıllı telefonların giderek amacı dışında kullanımını ortaya çıkarmıştır. Bulduklu ve arkadaşlarının 2016 yılında yaptığı bir çalışmada, mobil bağımlılık akıllı telefonların hayatımıza girmesiyle gündeme gelen ve giderek artan sorunlardan biri olarak gösterilmiştir (3).

TÜİK'in (Türkiye İstatistik Kurumu) 2016 yılı Ağustos ayı raporuna göre Nisan ayında hanelerin %96,9'unda cep telefonu veya akıllı telefon bulunurken, sabit telefon bulunma durumu %25,6 olarak saptanmıştır (4).

Bireylerin haz aldığı, temelinde yineleyici davranışların yer aldığı davranışsal bağımlılıklar alışkanlık durumuna gelmeye başlamıştır. Alışkanlık boyutuna gelen bu davranışları bağımlılık olarak değerlendirirken dikkatli olmak gerekmektedir. Her türlü bağımlılıkta olduğu gibi belirli bir davranışla fazla vakit geçirmek, gerçek yaşamdan kopmak, bu davranıştan kendini alıkoyamamak; engellemeye çalışınca da ortaya çıkan gerginlik, huzursuzluk gibi yoksunluk belirtileri işlevselliğin bozulmasına neden olmaktadır (5).

Öğrenciler ise akıllı telefonlarını en sık kullanan gruplardandır ve akıllı telefonlarına; ders çalışmaktan, araştırma yapmaktan daha fazla vakit harcamaktadırlar. Günlük sorunlarını telefon sayesinde çözdüklerini ve hayatlarının kolaylaştığını düşünmektedirler (6).

Bu çalışma sosyodemografik özelliklerle akıllı telefon bağımlılığı ilişkisini incelemek, akıllı telefon kullanımının ileri dönemde yol açabileceği olası sağlık sorunlarının önüne geçebilmek için politikalar geliştirmek ve önlemler almak, bir ilişki tespit edildiği durumlarda farkındalık sağlamak ve ileride yapılacak çalışmalara kaynak oluşturmak amacıyla planlanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1.Akıllı Telefon Nedir?

Akıllı telefon, cep telefonunun sağladığı klasik özelliklere, bilgisayar dünyasının bir ürünü olan PDA'lerin (*Personal Digital Assistant - Kişisel Sayısal Yardımcı*) özelliklerinin de eklenmesiyle tasarlanan gelişmiş mobil iletişim cihazıdır. Akıllı telefonlar mobil işletim sistemleri sayesinde birçok farklı amaç için aktif bir şekilde kullanılabilir durumdadır. Hatta akıllı telefonlarda neredeyse her iş için bir uygulama bulunabilir. Akıllı telefonların multimedya, navigasyon, internetten bilgi edinme gibi özellikleri bulunur (7).

2.2.Akıllı telefon kullanım sıklığı nedir?

Akıllı telefon kullanım sıklığı ve buna bağlı olarak satışları ülkemizde ve tüm dünyada artış göstermektedir. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre hane halkının masaüstü/taşınabilir bilgisayara sahip olma durumu 2004 yılında %10.9 iken 2014 yılında %67.7'ye, cep telefonu/akıllı telefon sahip olma durumu ise 2004 yılında %53.7 iken, 2014 yılında %100'e yakın bir artış göstererek %96.2'ye yükselmiştir. İki bin on yılında dünya çapında 305 milyon adet olan akıllı telefon satışının 2018 yılı sonunda üç milyara ulaşacağı öngörülmektedir. Bu veriler günümüzde bilgisayarların yerini akıllı telefonların aldığını düşündürmektedir (8). Telefonda internet erişiminin kolay olması sebebiyle internet aboneliği ve internet kullanım miktarında da artış gözlenmektedir.

Yıl	Sabit Telefon Abone Sayısı	Cep Telefonu Abone Sayısı	İnternet Abone Sayısı
1988	4 915 757	-	-
1994	12 305 760	81 276	-
1998	16 959 500	3 382 137	229 885
2003	18 916 721	27 887 535	906 650
2008	17 502 205	65 824 110	5 804 923
2013	13 551 705	69 661 108	32 613 930
2017	10 967 444	76 616 147	66 436 443

Kaynak: TÜİK

2.3 Akıllı Telefon Bağımlılığı Nedir?

Bağımlılık, insanda heyecan oluşturulan her şeydir. Akıllı telefonlar da bireylerde heyecan uyandırdığı ölçüde bağımlılığa neden olmaktadır. Davranışçı yaklaşıma göre bir davranış sonucunda doyuma ulaşıyorsa ya da olumsuz bir durumdan bir davranış yolu ile çıkılabiliyorsa, ileride de bireyler bu davranışı yaparak doyuma ulaşma ya da olumsuzluktan kurtulmayı seçebilmektedir. Dolayısıyla akıllı telefonlar da bu özelliği ile bağımlılık yapıcı bir unsur olmaktadır (9).

Son yıllarda teknoloji ve bilişim alanındaki hızlı gelişmeler ile birlikte hemen her yerde akıllı telefon ile internete ulaşmak mümkün olmuştur. Bu hızlı gelişim insan hayatının hemen her noktasında baş döndürücü bir değişime neden olmuştur. Akıllı telefonlar, telefon görüşmeleri yapılabilmesi yanında GPS, Wi-Fi, Bluetooth gibi gelişmiş bağlantı seçenekleri; internet bağlantısı, uygulama yüklenebilen bir mobil işletim sistemi, dokunmatik ekran, dahili ya da arttırılabilir hafıza, navigasyon, görüntü ve ses kaydı gibi özelliklere sahip olabilmektedir (10).

Ergenlerde artan mobil telefon kullanımı psikolojiye yeni bir fobi terimi kazandırmıştır. Cep telefonundan mahrum kalma korkusu olarak tanımlanan nomofobi ergenlerin %76'sında görülmektedir. Özellikle sosyal ağlara sürekli bağlanmak isteyen ergenlerin gündelik yaşam stillerini derinden etkilemektedir. Nomofobi terimi, ilk olarak 2008 yılında İngiltere'de yapılan araştırmalarda kullanılmaya başlanmış, ergenlerin %66'sı cep telefonlarını kaybetme korkusu yaşadıklarını belirtmişlerdir (11).

Nomofobi özellikleri taşıyan kişilerde cep telefonunun kapalı olması veya çekmemesine karşı olumsuz fiziksel belirtiler ve aşırı bir tepki verme, obsesif bir şekilde cihazın yanında olup olmadığını kontrol etme, cep telefonunu kaybetme endişesini sürekli yaşama gibi belirtiler bulunmaktadır. Bu düşünceler kişide uzun süredir bulunmakta ve kişinin hem günlük yaşamını ve hem de sağlığını olumsuz etkilemektedir (12).

Günümüzde belli bir yaşa gelmiş öğrenciler gerek kendi, gerekse ailelerinin istekleriyle ulaşılabilir olmak için cep telefonu sahibi olmaktadır. Cep telefonu kullanımının yüksek olması ‘alışkanlık mı, dürtü bozukluğu mu, yoksa bağımlılık mı’ sorusunu akla getirmektedir. DSM-IV-TR’ ye göre dürtü kontrol bozukluğu, tekrarlanan, karşı konulamayan davranış, kendine ya da başkasına zararlı olan davranışı gerçekleştirmeye karşı koymadaki zorluk olarak tanımlanmaktadır. Güncel yaşantımızda var olan, hayatımızı zenginleştiren, bizi sıkıntıya sokmayan aktivitelere alışkanlık denir. Bu alışkanlıklar bağımlılık oluşturduğu zaman bizi başarısızlığa götürür ve kontrol edilemez bir hal alır (13). Bağımlılık, sinir sisteminin bir işlevi olarak bir maddeye biyolojik olarak bağlanmayla ortaya çıkar. Bağımlılık bir maddenin ya da bir etkinliğin bireylerin ruhsal ve bedensel sağlığına ya da sosyal yaşamına zarar vermesine, sosyal yaşamını kötü yönde etkilemesine karşı maddenin kullanımının, eylemin yapılmasının devam etmesi; söz konusu madde alımını veya eylemi yinelenmeye yönelik önüne geçilemez istek duyma hali şeklinde tanımlanabilir. Bireyin davranış bağımlılığının devam etmesinin nedeni bağımlısı olunan etkinliğin kişinin davranışını kontrol etmesidir (14).

İnsanlar birbirleriyle yüz yüze iletişime geçemediklerinde veya buna cesaret edemediklerinde varlıklarını sanal ortamda hissettirmektedirler. Cep telefonları ile saatler süren sözlü ya da yazılı sohbetler yeni bağımlılıklar yaratmakta ve bireylerde yeni davranışlar oluşabilmektedir (15). Bireyler cep telefonları ile yalnızlıklarını giderebilmektedir, bu olay sürekli ve kontrol edilemeyen sosyal ağ takibi boyutunda olduğu zaman bağımlılıktan söz edilmektedir. Böylece bireyler cep telefonu ile duygusal bir haz almaktadır (16). Bu haz kişide heyecan duygusu oluşturmaktadır. Düşük öz saygı düzeyine sahip kişiler bunu artırabilmek için cep telefonunu sıklıkla kullanmaktadır (17). Cep telefonu bağımlılığı, internet bağımlılığı araştırmalarına dayanmaktadır. İkisinde de ortak olan düşük özgüven ve sosyal beceri problemleri temel sorundur (18).

Netlessfobi, internetsiz kalma korkusu olarak tanımlanmaktadır. İnsanlar bazen sosyalleşmek, bazen de gerçek hayattan uzaklaşmak amacıyla interneti kullanmaktadır. Sosyal bir insan olarak yapılabilecek her şey sanal ortamda

yaşandığında artık internet bağımlısı olmaya başlandığı düşünülmektedir. Akıllı telefon taşıyan bir kişinin nomofobik ve internet bağımlısı olması netlessfobinin belirtilerinden birisidir (19). Bağımlılık düzeyi yüksek olan insanlar telefon kullanmadıkları zamanlarda sinirli, rahatsız ve endişeli olmaktadır (20).

Bireylerin %77'si akıllı telefonlarını kontrol etmedikleri zaman bir parçaları eksikmiş gibi telaşa kapılmaktadır. Cep telefonu yer ve zaman sınırı tanımamakta, tuvalette, yemekte, araba kullanırken vb. yerlerde mesaj ve e-posta yazma, sosyal ağlarını kontrol etme imkânı sunmaktadır. Bireylerin %75'i yatakta, %10'undan fazlası tuvalette, %50'si ailesi veya arkadaşları ile yemek yerken, %20'side araba sürerken akıllı telefonlarını kullanmaktadır (21). İnsanlara bir haftalığına cep telefonundan ayrılmamak için nelerden vazgeçebilecekleri sorulduğunda Türk kullanıcılar 'tatlı, çay ve çikolata' cevaplarını vermiştir. En düşündürücü olanı ise %9 oranında bir grup sevgilisinden ve eşinden vazgeçebileceğini belirtmiştir (22). İnsanlar her dakika yanında olan cep telefonları ile fiziksel, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır. Akıllı telefonlar artık hayatımızda iletişim aracı, güvenlikçi, sağlık danışmanı, eczacı, psikolog, doktor, yol gösterici, çevirmen, eğitimci, dergi, kitap, eğlence, bankacı, alarm vb olarak yer almaktadır.

2.4 Akıllı telefon bağımlılığı ile ortaya çıkabilen sorunlar

Alexander Graham Bell'in 1876'da telefonu icat etmesinin üzerinden 142 yıl geçmiştir. Telefon uzun yıllardır insanlığa hizmet etmektedir ancak telefonların taşınabilir cep telefonu haline gelmesi teknolojik iletişim için önemli bir dönüşüme yol açmıştır. Son yıllarda hızlı bir ilerleme gösteren teknolojiden telefonlar da üzerine düşeni almış ve ilk defa bir telefon "akıllı telefon" ismiyle 2000 yılında kullanıma girmiştir. 2010 yılının başlarına gelindiğinde bağımlılıktan bahsedilmese bile artık akıllı telefon ve ilişkili sağlık sorunları konu edilmeye başlanmıştır (23).

Günümüzde bilgisayarlara ilişkin çoğu özellik akıllı telefonlarda da bulunmaktadır ve bunun sonucu olarak internet, oyun, sosyal medya kullanımı gibi bağımlılıklar gündeme gelmeye başlamış ve akıllı telefon kullanımı ile alakalı birçok sağlık sorunu makalelere konu olmuştur (24).

Akıllı telefon bağımlılığı diğer bağımlılıklarda da olduğu gibi zorlayıcı davranışlar, tolerans, geri çekilme ve işlevsel bozukluk, problemli akıllı telefon kullanımı, düzensiz sirkadyen ritim, zihinsel sağlık sorunu ve kişiler arası zayıf iletişim ile ilişkilidir. Bağımlılığın çekirdek psikopatolojisi, zorlayıcı davranışlar olarak kendini gösteren kontrol kaybıdır.

Akıllı telefonların yaşamımızdaki önemi ve kullanım sıklığının artmasına bağlı olarak; ekrana sürekli bakma nedenli baş ağrısı ve göz bozukluğu gibi sağlık sorunlarının oluşması, sosyal medya takibi ve mesajla haberleşme nedeniyle yüz yüze iletişimin azalması ve insanların asosyalleşmesine neden olması, cep telefonunu sürekli kontrol etme isteği nedeniyle konsantrasyon bozukluğu görülmesi, kolay iletişim olanakları sayesinde yanlış kişilerle tanışıp insanların sağlıksız ve yasal olmayan ortamlara çekilmesine neden olması, casus yazılımlar nedeniyle insanların özel hayatına müdahale edilebilmesi ve şifrelerinin alınabilmesi gibi değişik sorunların da ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir (25,29).

2.5.Akıllı telefon kullanım alanları ve bağımlılığı üzerine çalışmalar

Cep telefonu kullanıcılarının davranışsal eğilimlerini belirlemek amacıyla 2004 yılında İngiltere de Teleconomy'nin yaptığı bir araştırmada 1400 kişi ile görüşme sağlanmıştır. Katılımcıların cep telefonlarının yaşamlarında önemli bir yer tuttuğunu belirtmeleri ve telefonlarını kendilerinden bir parça olarak nitelendirmeleri göze çarpmaktadır (30). OFCOM(Office of Communications) tarafından yayınlanan araştırma raporunda İngiltere akıllı telefon bağımlısı bir ülke olarak açıklanmaktadır. Araştırmada yetişkinlerin %37'si ve gençlerin %60'ı cep telefonlarına aşırı bağımlı olduğunu kabul etmektedir (31).

Millennials 1980-2000 yılları arası doğan, başka bir deyişle 'Y Kuşağı' denilen nesildir. Bu kuşakta doğanlar aynı zamanda internet kuşağı olarak da bilinmektedir. Türkiye'nin de yer aldığı Cisco Connected Dünya Teknoloji Raporunda, 2012 yılında içinde 18-30 yaş arasındaki 1800 kişi üzerinde yapılan bir çalışmadan bahsedilmektedir. Bu çalışmada Türkiye'de %97 ve tüm dünyada %90 oranında sabahları ilk yapılan işler arasında birinci sırada telefonu kontrol etmek sonrasında ise üstünü giyinmek, bir şeyler yemek ve diş fırçalamak yer almaktadır.

Yine aynı çalışmada dünyada %60, Türkiye’de de %93 gibi bir yüzdeyle insanlar, takıntılı bir şekilde cep telefonlarından sosyal ağlarını, mesajlarını ve e-postalarını kontrol etmektedir. Kadınların daha fazla çevrimiçi kaldıkları belirtilmiştir (21).

Güney Kore’de 448 üniversite öğrencisi ile yapılan bir çalışmada akıllı telefon bağımlılığı; kadın cinsiyet, internet bağımlılığı, anksiyete ve alkol kullanımı ile pozitif ilişkili bulunurken, ölçülü karakter yapısı ve depresyonla negatif ilişkili bulunmuştur. İnternet bağımlılığı ise; erkek cinsiyet, akıllı telefon bağımlılığı, anksiyete ve bilgili karakter yapısı ile pozitif ilişkili bulunurken; cesaretli karakter yapısı ile negatif ilişkili bulunmuştur (32).

Avrupa Birliği projesi kapsamında Avusturya, Estonya, Fransa, Almanya, Macaristan, İrlanda, İsrail, İtalya, Romanya, Slovenya, İspanya ve İsveç ülkelerinde yapılan kesitsel çalışmada patolojik internet kullanımı ile riskli davranışlar, uyku bozukluğu, tütün kullanımı, beslenme yetersizliği ve fiziksel inaktivite arasında güçlü ilişki bulunmuştur (33).

Süleyman Demirel Üniversitesi’nde randomize seçilen 319 öğrenciye Beck Depresyon Ölçeği Beck Anksiyete Ölçeği, Pittsburgh Uyku Kalite Ölçeği ve akıllı telefon bağımlılık ölçeği uygulanarak yapılan çalışmada; akıllı telefonu fazla kullananlarda az kullananlara göre daha fazla anksiyete, depresyon, uyku bozukluğu ve gündüz işlev bozukluğu görülmüştür (34).

3. MATERYAL VE METOD

Araştırmamız 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında Erzincan Üniversitesi'nde eğitim gören üniversite öğrencilerinde 1-31 Aralık 2017 tarihlerinde yapılan tanımlayıcı ve kesitsel nitelikli bir çalışmadır. Bu çalışma için Erzincan Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu ve Erzincan Üniversitesi Rektörlüğü'nden gerekli yazılı izinler alınmıştır.

Erzincan Üniversitesi internet sitesinden alınan verilere göre Erzincan Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenci sayısı 24188'dir. Örneklem hesabı Epi Tools Programı kullanılarak yapılmıştır. Evrenin bilindiği durumda akıllı telefon bağımlılığı sıklığı önceki araştırmalara göre %20 olduğu tahmin edilerek %95 güven aralığında ve %3 hata payı ile örneklem büyüklüğü 665 olarak hesaplanmıştır. Çalışmanın yapılacağı sınıflar kura ile belirlenmiştir. Sınıf ve cinsiyete göre tabakalama yapılarak üniversitedeki çalışma yapılacak sınıf ve öğrenciler belirlenmiş, 741 öğrenci çalışmaya alınmıştır. Çalışmaya alınan öğrencilerin tamamının cep telefonu sahibi olduğu; 713 öğrencinin ise akıllı telefon sahibi olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan kişilerin; bazı sosyodemografik özellikleri (yaş, cinsiyet, yaşadıkları yer, gelir durumu), akıllı telefon kullanım durumları, akıllı telefon kullanım amaçları, akıllı telefon bağımlılık düzeyi incelenmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen bazı sosyodemografik bilgilerin toplandığı ankete ek olarak, Kwon ve arkadaşları tarafından geliştirilen akıllı telefon bağımlılık ölçeği-kısa form (ATBÖ-KF) kullanılmıştır (35).

Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Formu (ATBÖ-KF) Kwon ve arkadaşları tarafından gençlerde akıllı telefon bağımlılığı riskini ölçmek için geliştirilen, 10 maddeden oluşan ve altılı Likert dereceleme ile değerlendirilen bir ölçektir. Ölçek bir faktörlü olup alt ölçekleri yoktur. Kore örnekleminde erkekler için kesme puanı 31, kadınlar için 33 olarak belirtilmiştir. Ölçek maddeleri 1'den 6'ya doğru puanlandırılmıştır. Ölçek puanları 10-60 arasında değişmektedir. Testten elde edilen puan arttıkça bağımlılık için riskin arttığı değerlendirilmektedir. Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları, Mart-Nisan 2014 tarihleri arasında, Üsküdar Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji ve İngilizce Psikoloji bölümleri,

Sağlık Bilimleri Fakültesi ocuk Gelişimi, Ergoterapi, Hemşirelik bölümlerinde okuyan öğrenciler üzerinde yapılmış ve bu çalışmayla geçerlilik ve güvenilirliği saptanmıştır (8).

Verilerin analizinde SPSS 22 istatistik paket programı kullanılmıştır. Numerik değişkenler ortalama ve standart sapma cinsinden; kategorik değişkenler ise sayı ve yüzde olarak ifade edilmiştir. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde kategorik değişkenler için ki kare testi uygulanmıştır. Analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmaya 741 öğrenci katıldı. Öğrencilerin yaş ortalaması $20,48 \pm 2,43$ 'tü. Öğrencilerin yaşları 17 ile 40 arasında değişmekteydi. Öğrencilerin %59,2'si 20-25 yaş arasında, %61,9'u kadın; %98,7'si bekâr, %42,2'si birinci sınıftaydı (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, medeni durum ve öğrenim gördükleri sınıflara göre dağılımları

Yaş	Sayı	Yüzde
20 yaş altı	279	37,7
20-25 yaş arası	439	59,2
25 yaş üstü	23	3,1
Toplam	741	100,0
Cinsiyet		
Kadın	459	61,9
Erkek	282	38,1
Toplam	741	100,0
Medeni durum		
Bekâr	731	98,7
Evli	10	1,3
Toplam	741	100,0
Kaçıncı sınıftasınız		
1	313	42,2
2	195	26,3
3	149	20,1
4-6	84	11,4
Toplam	741	100,0

Öğrencilerin %59,2'si yurttâ arkadaş ile kaldığını, %39,0'ı annelerinin ilkokul mezunu, %29,4'ü babalarının ilkokul mezunu, %42,6'sı ailesinin ortalama aylık gelirinin 1401-3000 TL arasında olduğunu, %49,8'i aylık eline geçen paranın 500 TL'nin altında olduğunu belirtti (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin yaşadıkları kişilere, ailenin eğitim durumuna, ailenin ortalama gelirin ve öğrencinin aylık gelirin göre dağılımları

Kimle kalıyorsunuz	Sayı	Yüzde
Evde aile, akraba ile	131	17,7
Evde arkadaş ile	121	16,3
Evde tek	17	2,3
Yurtta arkadaş ile	439	59,2
Yurtta tek	33	4,5
Toplam	741	100,0
Anne eğitim durumu		
Okuryazar değil	104	14,0
Okuryazar	46	6,2
İlkokul mezunu	289	39,0
Ortaokul mezunu	132	17,8
Lise mezunu	106	14,3
Üniversite mezunu	64	8,7
Toplam	741	100,0
Baba eğitim durumu		
Okuryazar değil	14	1,9
Okuryazar	25	3,4
İlkokul mezunu	218	29,4
Ortaokul mezunu	134	18,1
Lise mezunu	179	24,2
Üniversite mezunu	171	23,0
Toplam	741	100,0
Ailenin aylık ortalama geliri		
1400 TL altı	183	24,7
1401-3000 TL	316	42,6
3001-5000 TL	168	22,7
5000 üstü	74	10,0
Toplam	741	100,0
Öğrencinin aylık eline geçen para		
500 TL altı	369	49,8
501-1000 TL	302	40,8
1001-2000 TL	57	7,7
2001 TL üstü	13	1,7
Toplam	100	100,0

Öğrencilerin %19,2 sigara, %9,3'ü alkol, %1,3 ü uyuşturucu-keyif verici madde kullandığını, %34,4'ü boş zamanlarında müzik dinlediğini belirtti (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin sigara, alkol, uyuşturucu-keyif verici madde kullanımı ve boş zamanlarında yaptıkları aktiviteye göre dağılımları

Sigara kullanımı	Sayı	Yüzde
Evet	142	19,2
Hayır	599	80,8
Toplam	741	100,0
Alkol kullanımı		
Evet	69	9,3
Hayır	672	90,7
Toplam	741	100,0
Uyuşturucu-Keyif verici madde kullanımı		
Evet	10	1,3
Hayır	731	98,7
Toplam	741	100,0
Boş zamanda yapılan aktivite		
Spor yapmak	92	12,4
Kitap okumak	132	17,8
Resim yapmak	19	2,6
Bilgisayarda vakit geçirmek	126	17,0
Müzik dinlemek	255	34,4
Diğer*	117	15,8
Toplam	741	100,0

*Telefonla vakit geçirmek, gezmek, arkadaşlarla sohbet etmek, uyumak

Öğrencilerin %50,5'i kişisel bilgisayarı olduğunu, %65,0'ı kaldığı yerde sınırsız internet olduğunu, %81,2'si internete en çok mobil olarak cep telefonu ile girdiğini belirtti (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma, kaldıkları yerdeki internetin özelliği ve interneti daha çok nerede kullandıklarına göre dağılımları

Kişisel bilgisayarınız var mı?	Sayı	Yüzde
Var	374	50,5
Yok	367	49,5
Toplam	741	100,0
Kalınan yerdeki internetin özelliği		
Var, kotalı	71	9,6
Var, sınırsız	482	65,0
Yok	188	25,4
Toplam	741	100,0
İnternet kullanımı daha çok nerede?		
İnternet kafede	7	0,9
Evde, bilgisayarda	103	13,9
Okulda, bilgisayarda	10	1,3
Mobil olarak	602	81,2
Diğer	19	2,7
Toplam	741	100,0

Öğrencilerin %83,0'ı en az bir tane sosyal medya üyesi olduğunu belirtti. Ancak 58 öğrenci, hangi sosyal medyaya üyesiniz sorusuna, sosyal medya üyesi olduğunu belirtmesine rağmen cevap vermedi. 301 öğrenci facebooka, 518 öğrenci instagrama, 213 öğrenci twittera, 93 öğrenci snapchata üye olduğunu belirtti (Tablo 5).

Tablo 5. Öğrencilerin sosyal medya üyeliği ve sosyal medya uygulamalarına göre dağılımları

Sosyal medya üyeliği var mı	Sayı	Yüzde
Var	615	83,0
Yok	126	17,0
Toplam	741	100,0
Üyeliğini belirtmeyen	58	9,4
Üyeliğini belirten	557	90,6
Facebook		
Var	301	48,9
Yok	314	51,1
Instagram		
Var	518	84,2
Yok	97	15,8
Twitter		
Var	213	34,6
Yok	402	65,4
Snapchat		
Var	93	15,1
Yok	522	84,9

Öğrencilerin tamamı cep telefonu olduğunu, %50,6'sı ilk cep telefonuna 15-18 yaş arasında sahip olduğunu, %96,2 si akıllı telefon kullandığını, %54,1'i 4-6 yıldır akıllı telefon kullandığını, %51,5'si cep telefonlarını 3 yıldan fazla sürede değiştirdiklerini belirtti (Tablo 6).

Tablo 6. Öğrencilerin cep telefonu kullanımı ile ilgili bazı özelliklerine göre dağılımları

Cep telefonuna ilk sahip olma yaşı		
15 altı	340	45,9
15-18 arası	375	50,6
18 üstü	26	3,5
Toplam	741	100,0
Cep telefonu türü		
Akıllı	713	96,2
Normal	28	3,8
Toplam	741	100,0
Kaç yıldır akıllı telefon kullanıyorsunuz		
1-3 yıl	214	30,0
4-6 yıl	386	54,1
7-10 yıl	98	13,8
10 üstü	15	2,1
Toplam	713	100,0
Telefon değiştirme sıklığı		
1 yıldan kısa	26	3,6
1-3 yıl arası	320	44,9
3 yıldan fazla	367	51,5
Toplam	713	100,0

Öğrencilerin %59,5'i cep telefonu seçiminde en belirleyici unsurun fonksiyon olduğunu, %54,1'i kontrollü telefon hattı kullandığını, %71,5'i aylık telefon harcamasının 21-40 TL arasında olduğunu, %31,8'i telefonu en çok mesajlaşmak için kullandığını belirtti (Tablo 7).

Tablo 7. Öğrencilerin cep telefonu seçiminde en belirleyici unsur, telefon hattının niteliği, aylık telefon harcaması ve telefonu en sık kullanım amacına göre dağılımları

Cep telefonu seçiminde en belirleyici unsur	Sayı	Yüzde
Fonksiyon	424	59,5
Görünüş	52	7,3
Fiyat	112	15,7
Marka	113	15,8
Diğer	12	1,7
Toplam	713	100,0
Telefon hattı nasıl		
Faturalı	327	45,9
Kontrollü	386	54,1
Total	713	100,0
Telefon aylık harcama		
20 TL den az	88	12,3
21-40 TL arasında	510	71,5
41 TL üstü	115	16,2
Toplam	713	100,0
Cep telefonunun en sık kullanım amacı		
Konuşma	120	16,8
Mesajlaşma	237	31,8
İnternette sörf	110	15,4
Sosyal medya kullanımı	208	29,2
Bilgi edinme	25	3,5
Oyun oynama	6	0,8
Fotoğraf çekme	4	0,6
Diğer	13	1,9
Total	713	100,0

Öğrencilerin %56,7'si ders sırasında telefonla ilgilendiğini, %40,4'ü akıllı telefonun hayatını olumsuz etkilediğini, %55,7'si kendisini akıllı telefon bağımlısı olarak görmediğini belirtti (Tablo 8).

Tablo 8. Öğrencilerin ders sırasında telefon kullanımlarına, akıllı telefonun hayatı etkilemesine ve kendilerini akıllı telefon bağımlısı olarak görme durumlarına göre dağılımları

Ders sırasında telefon kullanımı	Sayı	Yüzde
Evet	404	56,7
Hayır	309	43,3
Toplam	713	100,0
Akıllı telefon hayatınızı etkiliyor mu		
Evet, olumlu etkiliyor	195	27,3
Evet, olumsuz etkiliyor	288	40,4
Hayır, etkilemiyor	230	32,3
Toplam	713	100,0
Kendiniz akıllı telefon bağımlısı olarak görüyor musunuz		
Evet	149	20,9
Hayır	397	55,7
Bilmiyorum	167	23,4
Toplam	713	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte ve yüksekokullara göre dağılımlarına bakıldığında; ilk üç sırada %21,1 (n:151) ile Eğitim Fakültesi, %13 (n:93) ile Hukuk Fakültesi ve %10,5 (n:75) ile Eczacılık Fakültesi yer almakta idi (Tablo 9).

Tablo 9. Öğrencilerin fakülte ve yüksekokullara göre dağılımları

Fakülte/Yüksekokul	Sayı	Yüzde
Eğitim Fakültesi	151	21,1
Hukuk Fakültesi	93	13,0
Eczacılık Fakültesi	75	10,5
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	71	9,9
Mühendislik Fakültesi	55	7,7
Fen Edebiyat Fakültesi	55	7,7
Tıp Fakültesi	52	7,3
İlahiyat Fakültesi	50	7,0
Sağlık Bilimleri Fakültesi	41	5,8
Sağlık Hizmetleri M.Y.O.	26	3,7
Üzümlü M.Y.O.	23	3,3
Ali Cavit Çelebi Sivil Havacılık Yüksekokulu	21	3,0
Toplam	713	100,0

Öğrencilerin %37,3'ü (n:266) akıllı telefon bağımlısı saptandı. Öğrencilerin cinsiyeti ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde kadınların %38,4'ü, erkeklerin ise %35,4'ü akıllı telefon bağımlısı olarak bulundu ve cinsiyet ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=0,635$, $p=0,426$). Medeni durum ve akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde bekârların %37,4'ü, evlilerin ise %30'u akıllı telefon bağımlısı olarak bulundu ve medeni durum ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=0,232$, $p=0,751$). Öğrencilerin yaş grupları ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde 20 yaş altındaki öğrencilerde bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%42,4) ve yaş ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü ($X^2=7,444$, $p=0,024$). Öğrencilerin halen öğrenim gördükleri sınıf ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde; ikinci sınıflarda bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%38,8) ve öğrenim görülen sınıflar ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=1,929$, $p=0,587$) (Tablo 10).

Tablo 10. Öğrencilerin cinsiyet, medeni durum, yaş ve öğrenim gördükleri sınıfa göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları

Bağımlılık Durumu							
	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
Cinsiyet	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
Kadın	171	38,4	274	61,6	445	62,4	$X^2=0,635$ $p=0,426$
Erkek	95	35,4	173	64,6	268	37,6	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Medeni durum							
Bekâr	263	37,4	440	62,6	703	98,5	$X^2=0,232$ $p=0,751$
Evli	3	30	7	70	10	1,5	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Yaş							
20 yaş altı	115	42,4	156	57,6	271	38,0	$X^2=7,444$ $p=0,024$
20-25 yaş arası	147	35,0	273	65,0	420	58,9	
25 yaş üstü	4	18,2	18	81,8	22	3,1	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Kaçıncı sınıftasınız							
Birinci	116	38,3	187	61,7	303	42,4	$X^2=1,929$ $p=0,587$
İkinci	73	38,8	115	61,2	188	26,4	
Üçüncü	54	37,0	92	63,0	146	20,5	
Dördüncü - Altıncı sınıf	23	30,3	53	69,7	76	10,7	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	

Öğrencilerin yaşadıkları kişiler ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde; yurtdışı arkadaşları ile kalanlarda bağımlılık düzeyinin en yüksek (%40,7) olduğu ve öğrencilerin yaşadıkları kişiler ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=8,359$, $p=0,079$) (Tablo 11).

Tablo 11. Öğrencilerin kimle kaldıklarına göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları

Bağımlılık Durumu							
Kimle Kalıyorsunuz?	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
Evde aile, akraba ile	47	36,7	81	63,3	128	17,9	X ² =8,359 p=0,079
Evde arkadaş ile	32	28,3	81	71,7	113	15,9	
Evde tek	3	18,8	13	81,3	16	2,3	
Yurtta arkadaş ile	174	40,7	254	59,3	428	60,0	
Yurtta tek	10	35,7	18	64,3	28	3,9	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	

Öğrencilerin ailelerinin eğitim durumu ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde annesi okuryazar olanlarda bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%43,2) ve öğrencilerin annelerinin eğitim durumu ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=1,793$, $p=0,877$). Babası ilkokul mezunu olanlarda bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%39,3) öğrencilerin babalarının eğitim durumu ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=1,276$, $p=0,865$) (Tablo 12).

Tablo 12. Öğrencilerin anne eğitim durumu ve baba eğitim durumuna göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları

Bağımlılık Durumu							
Anne Eğitimi	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
Okuryazar değil	35	37,2	59	62,8	94	13,1	X ² =1,793 p=0,877
Okuryazar	19	43,2	25	56,8	44	6,2	
İlkokul mezunu	106	37,9	174	62,1	280	39,3	
Ortaokul mezunu	43	33,6	85	66,4	128	17,9	
Lise mezunu	41	39,4	63	60,6	104	14,6	
Üniversite mezunu	22	34,9	41	65,1	63	8,9	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Baba Eğitimi							
Okuryazar değil/Okuryazar	12	35,3	22	64,7	34	4,7	X ² =1,276 p=0,865
İlkokul mezunu	81	39,3	125	60,7	206	28,8	
Ortaokul mezunu	49	37,7	81	62,3	130	18,3	
Lise mezunu	60	34,1	116	65,9	176	24,7	
Üniversite mezunu	64	38,3	103	61,7	167	23,5	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	

Öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık geliri ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde ailesinin ortalama aylık geliri 5001 TL ve üstünde olanlarda bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%40,3) ve öğrencilerin ailelerinin aylık geliri ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü (X²=7,156, p=0,667). Öğrencilerin aylık ellerine geçen para ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde aylık eline geçen para 1001 TL ve üstünde olanlarda bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%44,1) ve öğrencilerin aylık ellerine geçen para ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü (X²=2,506, p=0,286) (Tablo 13).

Tablo 13. Öğrencilerin ailelerinin aylık ortalama geliri ve öğrencinin aylık eline geçene paraya göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları

Bağımlılık Durumu							
	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
Ailenin aylık ortalama geliri	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
1400 TL altı	67	39,6	102	60,4	169	23,8	X ² =7,156 p=0,667
1401-3000 TL arası	123	40,1	184	59,9	307	43,0	
3001-5000 TL arası	47	28,5	118	71,5	165	23,2	
5001 TL ve üstü	29	40,3	43	59,7	72	10,0	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Öğrencinin aylık eline geçen para							
500 TL altı	123	34,8	230	65,2	353	49,5	X ² =2,506 p=0,286
501-1000 TL arası	113	38,7	179	61,3	292	40,9	
1001 TL ve üstü	30	44,1	38	55,9	68	9,6	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	

Öğrencilerin sigara kullanımları ile akıllı telefon bağımlılığı durumları arasındaki ilişki incelendiğinde sigara kullananlarda bağımlılık düzeyinin daha yüksek olduğu (%38,4) ve sigara kullanımı ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=0,088$, $p=0,766$). Öğrencilerin alkol kullanımları ile akıllı telefon bağımlılığı durumları arasındaki ilişki incelendiğinde alkol kullanmayanlarda bağımlılık düzeyinin daha yüksek olduğu (%37,7) ve alkol kullanımı ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=0,491$, $p=0,483$). Öğrencilerin uyuşturucu, keyif verici madde kullanımı ile akıllı telefon bağımlılığı durumları arasındaki ilişki incelendiğinde bu maddeleri kullanmayanlarda bağımlılık düzeyinin daha yüksek olduğu (%37,4) ve bu

maddelerin kullanımı ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=0,232$, $p=0,751$) (Tablo 14).

Tablo 14. Öğrencilerin sigara kullanımı, alkol kullanımı ve uyuşturucu-keyif verici madde kullanımına göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları

Bağımlılık Durumu							
	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
Sigara kullanımı							
Evet	53	38,4	85	61,6	138	19,3	X ² =0,088
Hayır	213	37,0	362	63,0	575	80,7	p=0,766
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Alkol kullanımı							
Evet	22	33,3	44	66,7	66	9,3	X ² =0,491
Hayır	244	37,7	403	62,3	647	90,7	p=0,483
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Uyuşturucu - Keyif verici madde kullanımı							
Evet	3	30,0	7	70	10	1,4	X ² =0,232
Hayır	263	37,4	440	62,6	703	98,6	p=0,751
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	

Öğrencilerin boş zamanlarında yaptıkları aktivitelere göre akıllı telefon bağımlılığı durumlarının dağılımına bakıldığında; bağımlılığın kitap okuyanlarda en düşük (%22,5), diğer aktiviteleri belirtenlerde en yüksek olduğu (%45,1) ve boş zamanlarda yapılan aktivite durumu ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü ($X^2=20,873$, $p=0,001$) (Tablo 15).

Tablo 15. Öğrencilerin boş zamanlarında hangi aktiviteyi yaptıklarına göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları

Bağımlılık Durumu							
	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
Boş zamanda yapılan aktivite	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
Spor yapmak	24	29,3	58	70,7	82	11,6	X²=20,873 p=0,001
Kitap okumak	29	22,5	100	77,5	129	18,0	
Resim yapmak	7	41,2	10	58,8	17	2,3	
Bilgisayarda vakit geçirmek	54	43,9	69	56,1	123	17,3	
Müzik dinlemek	101	40,6	148	59,4	249	34,9	
Diğer*	51	45,1	62	54,9	113	15,9	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	

*Telefonla vakit geçirmek, gezmek, arkadaşlarla sohbet etmek, uyumak

Öğrencilerin kişisel bilgisayar sahibi olma durumları ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde kişisel bilgisayarı olmayan öğrencilerde bağımlılık düzeyinin daha yüksek olduğu (%38,7) ve kişisel bilgisayara sahip olma ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=0,612$, $p=0,434$). Öğrencilerin kaldıkları yerde internetin özelliği ile akıllı telefon bağımlılığı incelendiğinde kaldıkları yerde kotalı interneti olanlarda bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%40,0) ve kaldıkları yerdeki internetin özelliği ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=1,416$, $p=0,493$). Öğrencilerin internet kullanımlarının nerede olduğu ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde mobil olarak cep telefonu ile internete girenlerde bağımlılık düzeylerinin en yüksek olduğu (%39,8) ve internet kullanımlarının nerede olduğu ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü ($X^2=9,928$, $p=0,007$) (Tablo 16).

Tablo 16. Öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma, kalınan yerdeki internetin niteliği ve internet kullanımının daha çok nerede olduğuna göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları

Bağımlılık Durumu							
	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
Kişisel bilgisayarınız var mı?	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
Var	130	35,9	232	64,1	362	50,7	X ² =0,612 p=0,434
Yok	136	38,7	215	61,3	351	49,3	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Kalınan yerdeki internetin niteliği							
Var, kotalı	26	40,0	39	60,0	65	9,2	X ² =1,416 p=0,493
Var, sınırsız	179	38,3	288	61,7	467	65,4	
Yok	61	33,7	120	66,3	181	25,4	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
İnternet kullanımı daha çok nerede?							
Evde	28	28,9	69	71,1	97	13,6	X ² =9,928 p=0,007
bilgisayarda							
Mobil olarak	233	39,8	353	60,2	586	82,1	
telefon ile							
Diğer*	5	16,7	25	83,3	30	4,3	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	

*İnternet kafede, okulda, bilgisayarda, yurttta wifi ile

Öğrencilerin sosyal medyaya üyeliği ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde üyeliği bulunan öğrencilerde bağımlılık düzeyinin daha yüksek olduğu (%39,9) ve sosyal medya üyeliği ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü (X²=10,706, p=0,001). 55 öğrenci sosyal medya üyeliği olduğunu belirttiği halde hangi sosyal medyaya üye olduğunu belirtmedi. Öğrencilerin sosyal medya üyelik uygulamaları ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde facebooka üye olanların %38,4'ü, instagrama üye

olanların %41,6'sı, twittera üye olanların %45,7'si akıllı telefon bağımlısı olarak görüldü ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmadı. Öğrencilerin snapchat üyeliği ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde snapchat'a üye olanlarda bağımlılık düzeyinin daha yüksek olduğu (%57,8) ve snapchat üyeliği ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü ($X^2=13,102$, $p<0,001$) (Tablo 17).

Tablo 17. Öğrencilerin sosyal medya üyeliği ve üye olunan sosyal medya platformlarına göre akıllı telefon bağımlılığı durumlarının dağılımı

Bağımlılık							
	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
Sosyal medya üyeliğiniz varmı?	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
Var	238	39,9	358	60,1	596	83,6	X ² =10,706 p=0,001
Yok	28	23,9	89	76,1	117	16,4	
Toplam							
Facebook							
Evet	113	38,4	181	61,6	294	54,3	X ² =1,327 p=0,249
Hayır	107	43,3	140	56,7	247	45,7	
Toplam	220	40,7	321	59,3	541	100,0	
İnstagram							
Evet	209	41,6	294	58,4	503	92,9	X ² =2,326 p=0,127
Hayır	11	28,9	27	71,1	38	7,1	
Toplam	220	40,7	321	59,3	541	100,0	
Twitter							
Evet	96	45,7	114	54,3	210	38,8	X ² =3,626 p=0,057
Hayır	124	37,5	207	62,5	331	61,2	
Toplam	220	40,7	321	59,3	541	100,0	
Snapchat							
Evet	52	57,8	38	42,2	90	16,6	X ² =13,102 p<0,001
Hayır	168	37,3	283	62,7	451	83,4	
Toplam	220	40,7	321	59,3	541	100,0	

Öğrencilerin ilk cep telefonuna sahip oldukları yaş ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde ilk cep telefonuna sahip olma yaşı düştükçe akıllı telefon bağımlılığı sıklığının arttığı izlendi. İlk cep telefonuna 15 yaş altında sahip olanlarda bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%43,2) ve ilk cep telefonuna sahip olunan yaş ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü ($X^2=10,325$, $p=0,006$). Öğrencilerin kaç yıldır akıllı telefon kullanıyor oldukları ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde, 4-6 yıldan beri akıllı telefon kullananlarda bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%38,9) ve akıllı telefon kullanılan yıl sayısı ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=1,524$, $p=0,677$) (Tablo 18).

Tablo 18. Öğrencilerin ilk cep telefonuna sahip oldukları yaşa ve kaç yıldır akıllı telefon kullandıklarına göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları

Bağımlılık Durumu							
	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
İlk cep telefonuna sahip olunan yaş	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
15 yaş altı	143	43,2	188	56,8	331	46,4	X²=10,325 p=0,006
15-18 yaş arası	118	32,9	241	67,1	359	50,4	
18 yaş üstü	5	21,7	18	78,3	23	3,2	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Kaç yıldır akıllı telefon kullanıyorsunuz?							
1-3 yıl	73	34,1	141	65,9	214	30,0	X²=1,524 p=0,677
4-6 yıl	150	38,9	236	61,1	386	54,2	
7-10 yıl	38	38,8	60	61,2	98	13,7	
10 yıl üstü	5	33,3	10	66,7	15	2,1	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	

Öğrencilerin cep telefonu değiştirme sıklığı ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde cep telefonunu 3 yıldan daha fazla zamanda değiştiren öğrencilerde bağımlılık düzeyinin en düşük olduğu (%31,6) ve cep telefonu değiştirme sıklığı ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü ($X^2=10,791$, $p=0,005$). Öğrencilerin cep telefonu seçimindeki en belirleyici

unsur ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde en belirleyici unsur olarak markayı belirtenlerde bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%44,2) ve cep telefonu seçimindeki belirleyici unsurlar ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=4,195$, $p=0,241$). Öğrencilerin kullandıkları telefon hattının niteliği ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde kontrollü hat kullananlarda bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğu (%40,4) ve kullanılan telefon hattının niteliği ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=3,475$, $p=0,062$) (Tablo 19).

Tablo 19. Öğrencilerin cep telefonu değiştirme sıklığı, cep telefonu seçiminde en belirleyici unsur ve telefon hattının niteliğine göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları

Bağımlılık Durumu							
	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
Cep telefonu değiştirme sıklığı	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
1 yıldan az	10	38,5	18	61,5	26	3,6	X²=10,791 p=0,005
1-3 yıl arası	140	43,8	180	56,3	320	44,9	
3 yıldan fazla	116	31,6	251	68,4	367	51,5	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Cep telefonu seçiminde en belirleyici unsur							
Fonksiyon	157	36,3	275	63,7	432	60,5	X²=4,195 p=0,241
Görünüş	22	41,5	31	58,5	53	7,4	
Fiyat	37	32,2	78	67,8	115	16,2	
Marka	50	44,2	63	55,8	113	15,9	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Telefon hattı nasıl							
Faturalı	110	33,6	217	66,4	327	45,8	X²=3,475 p=0,062
Kontrollü	156	40,4	230	59,6	386	54,2	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	

Öğrencilerin aylık telefon harcaması ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde aylık telefon harcaması 41 TL ve üstü olanlarda bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%47,8) ve aylık telefon harcaması ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü ($X^2=10,179$, $p=0,006$). Öğrencilerin cep telefonunu en sık kullanım amacı ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde en sık kullanım amacı olarak sosyal medya kullanımını belirtenlerde bağımlılık düzeyinin en yüksek olduğu (%44,2) ve cep telefonunun en sık kullanım amacı ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü ($X^2=20,634$, $p=0,001$) (Tablo 20).

Tablo 20. Öğrencilerin aylık cep telefonu harcaması ve cep telefonunun en sık kullanım amacına göre akıllı telefon bağımlılığı durumlarının dağılımları

Bağımlılık Durumu							
	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
Aylık Telefon harcaması	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
20 TL altı	23	26,1	65	73,9	88	12,3	X ² =10,179 p=0,006
21-40 TL arası	188	36,9	322	63,1	510	71,5	
41 TL ve üstü	55	47,8	60	52,2	115	16,2	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Cep telefonunun en sık kullanım amacı							
Konuşmak	27	22,5	93	77,5	120	16,8	X ² =20,634 p=0,001
Mesajlaşmak	90	39,6	137	60,4	227	31,8	
İnternette sörf	41	35,7	74	64,3	115	16,2	
Sosyal medya kullanımı	92	44,2	116	55,8	208	29,2	
Bilgi edinme	6	24,0	19	76,0	25	3,5	
Oyun oynama/ Fotoğraf çekme	10	55,6	8	44,4	18	2,5	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	

Öğrencilerin ders sırasında telefon kullanımı ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde ders sırasında telefon kullananlarda bağımlılık düzeyinin daha yüksek olduğu (%48,0) ve ders sırasında telefon kullanımı ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü ($X^2=45,740$, $p<0,001$). Öğrencilerin cep telefonlarının hayatlarını etkilemesi ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde cep telefonunun hayatını olumsuz etkilediğini belirtenlerde bağımlılık düzeylerinin en yüksek olduğu (%52,8) ve cep telefonlarının hayatı etkilemesi ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü ($X^2=59,421$, $p<0,001$). Öğrencilerin kendilerini akıllı telefon bağımlısı görme durumları ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde kendisini akıllı telefon bağımlısı olarak gören öğrencilerde bağımlılık düzeyinin daha yüksek olduğu (%77,9) ve kendilerini akıllı telefon bağımlısı görme durumları ile bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunduğu görüldü ($X^2=195,291$, $p<0,001$) (Tablo 21).

Tablo 21. Öğrencilerin ders sırasında telefon kullanımı, akıllı telefonun hayatı etkilemesi ve kendilerini akıllı telefon bağımlısı görmelerine göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları

Bağımlılık Durumu							
	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
Ders sırasında telefon kullanır mısınız?	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
Evet	194	48,0	210	52,0	404	56,6	X ² =45,740
Hayır	72	23,3	237	76,7	309	43,4	p<0,001
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Akıllı telefon hayatınızı etkiliyor mu?							
Evet, olumlu	68	34,9	127	65,1	195	27,3	X ² =59,421
Evet, olumsuz	152	52,8	136	47,2	288	40,4	p<0,001
Hayır, etkilemiyor	46	20,0	184	80,0	230	32,3	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	
Kendinizi akıllı telefon bağımlısı görüyor musunuz?							
Evet	116	77,9	33	22,1	149	20,9	X ² =195,291
Hayır	64	16,1	333	83,9	397	55,7	p<0,001
Bilmiyorum	86	51,5	81	48,5	167	23,4	
Toplam	266	37,3	447	62,7	713	100,0	

Eğitim gördükleri fakülte/yüksekokula göre öğrencilerin akıllı telefon bağımlılığı durumlarının dağılımına bakıldığında; İİBF öğrencilerinin %46,5'i akıllı telefon bağımlısı bulundu ve eğitim görülen fakülte/yüksekokul ile bağımlılık

düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı görüldü ($X^2=7,502$, $p=0,757$) (Tablo 22).

Tablo 22. Öğrencilerin eğitim aldıkları fakülte ve yüksekokullara göre akıllı telefon bağımlılığı dağılımları

Bağımlılık Durumu							
	Bağımlı		Bağımlı Değil		Toplam		İstatistik
Fakülte/ Yüksekokul	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	
Eğitim Fak.	58	38,4	93	61,6	151	21,2	X²=7,502 p=0,757
Hukuk Fak.	34	34,7	59	63,4	93	13,0	
Eczacılık Fak.	28	37,3	47	62,7	75	10,5	
İktisadi ve İdari Bilimler Fak.	33	46,5	38	53,5	71	9,7	
Mühendislik Fak.	22	40,0	33	60,0	55	7,7	
Fen Edebiyat Fak.	20	36,4	35	63,6	55	7,7	
Tıp Fak.	14	26,9	38	73,1	52	7,3	
İlahiyat Fak.	15	30,0	35	70,0	50	7,0	
Sağlık Bilimleri Fak.	17	41,5	24	58,5	41	5,9	
Sağlık Hizmetleri M.Y.O.	8	30,8	18	69,2	26	3,7	
Üzümlü M.Y.O.	8	34,8	15	65,2	23	3,3	
A.C.Ç. Sivil Havacılık Y.O.	9	42,9	12	57,1	21	3,0	
Toplam	266	37,3	47	62,7	713	100,0	

5. TARTIŞMA

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde 713 öğrencinin yüzde 37,3'ü akıllı telefon bağımlısı olarak saptanmıştır. Bu oran kız öğrencilerde yüzde 38,4, erkek öğrencilerde ise yüzde 35,4 olarak görülmüştür (Tablo 10).

Şengelen ve arkadaşlarının 2017 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi ikinci sınıfta eğitim alan 286 öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmada akıllı telefon bağımlılığı %40,9 olarak saptanmış, kız öğrencilerde bağımlılık %41,9, erkek öğrencilerde ise %39,7 olarak görülmüştür (36). Noyan ve arkadaşlarının Üsküdar Üniversitesi'nde eğitim alan 367 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmaya göre akıllı telefon bağımlılığı kadınlarda %23, erkeklerde ise %20,5 bulunmuştur (8). Çin'de 2016 yılında Long ve arkadaşlarının 1062 lisans öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada akıllı telefon bağımlılığı %21,3 bulunmuştur (37). Güney Kore'de 2018 yılında Cha ve Seo'nun 1824 ortaokul öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada akıllı telefon bağımlılığı %30,9 bulunmuştur (38). İsviçre'de 2015 yılında Haug ve arkadaşlarının 1519 meslek okulu öğrencileri arasında yaptığı çalışmada akıllı telefon bağımlılığı %16,9 bulunmuştur (7). İngiltere'de 2016 yılında Pearson ve Hussain'in 256 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada akıllı telefon bağımlılığı %13,3 bulunmuştur (39).

Çalışmamız Şengelen ve arkadaşlarının yaptığı çalışma ile benzerlik gösterirken, diğer çalışmalarla farklılık göstermektedir. Bu farklılığın sosyokültürel sebeplerden kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmamızda 20 yaş altındaki öğrencilerde %42,4 ile diğer gruplara göre akıllı telefon bağımlılığı daha fazla saptanmış; yaş ve akıllı telefon bağımlılığı arasındaki bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tablo 10).

Minaz ve Bozkurt tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada yaş ile akıllı telefon bağımlılığı arasında bir ilişki saptanmamıştır (40). Kuyucu tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada ise 21-23 yaş grubundaki öğrencilerde, 27 yaş ve üzerindeki öğrencilere göre akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek gözlenmiştir (41).

Çalışmamız Kuyucu'nun çalışmasıyla benzerlik; Minaz ve Bozkurt'un çalışmasıyla farklılık göstermektedir.

Araştırmamızda kitap okuyanlarda %22,5 ile diğer gruplara göre akıllı telefon bağımlılığı daha az saptanmış; boş zamanda yapılan aktivite ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Boş zamanlarında kitap okuyan öğrencilerin diğer aktiviteleri yapan öğrencilere göre akıllı telefon bağımlılığı daha düşük gözlenmiştir (Tablo 15).

Bu konuyla ilgili literatür bulunamamıştır. Kitap okumak kişilere hem keyif verip hem de yeni bir şeyler öğrenmeye katkıda bulunabilir. Bu şekilde düşünülürse kitap okumanın kişileri akıllı telefon bağımlılığından uzak tutabileceği öngörülebilir.

Araştırmamızda mobil olarak cep telefonu ile internete girenlerde %39,8 ile diğer gruplara göre akıllı telefon bağımlılığı daha fazla saptanmış; internete girilen yer ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Daha çok mobil olarak cep telefonu ile internete girenlerin bağımlılığı yüksekken, internet kafede veya okulda bilgisayara girenlerin yada yurtda wifi kullananların bağımlılığı düşük gözlenmiştir (Tablo 16).

Bu konuyla ilgili literatür bulunamamıştır ancak 2013 yılında Oktay ve arkadaşları tarafından yapılan, lisans öğrencilerinin internet ve cep telefonu kullanımlarında etkili olan faktörlerin incelendiği çalışmada cep telefonuna sahip olmalarının tercih olmaktan çıkıp bir ihtiyaca dönüştüğü belirtilmiştir (42). Mobil olarak cep telefonu ile internete girenlerin, sosyal medya takiplerini rahatça yapabildikleri, internet üzerinden oyun oynayabildikleri, video izleyebildikleri ve interneti daha bir çok alanda kullanabildikleri düşünülünce, internete daha çok mobil olarak cep telefonu ile girenlerde akıllı telefon bağımlılığın daha fazla saptanabileceği öngörülebilir.

Çalışmamızda sosyal medya üyeliği bulunan öğrencilerde %39,9 ile akıllı telefon bağımlılığı daha fazla saptanmış; sosyal medya üyeliğinin varlığı ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tablo 17). Araştırmamızda en çok kullanılan sosyal medya instagram olarak saptanmıştır. Snapchat kullanımıyla akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Ünal tarafından 2015 yılında yapılan çalışmada en çok kullanılan sosyal medya facebook olarak gözlenmiş, akıllı telefon bağımlılığı ise en fazla twitter kullananlarda saptanmıştır (43).

Çalışmamız Ünal'ın bulgularıyla sosyal medya kullananlarda bağımlılığın yüksek olması açısından benzerlik göstermektedir. Akıllı telefon bağımlısı bireylerin daha popüler olan sosyal medya uygulamalarına göre snapchat gibi daha az bilinen ve iletişimin devamı için daha kısa aralıklarla takip edilmesi gereken uygulamaları kullandığı da düşünülebilir.

Araştırmamızda ilk cep telefonuna 15 yaş altında sahip olanlarda %43,2 ile diğer gruplara göre akıllı telefon bağımlılığı daha fazla saptanmış; ilk cep telefonuna sahip olunan yaş ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Yaş grubu arttıkça bağımlılığın daha düşük olduğu gözlenmiştir (Tablo 18).

Ünal tarafından 2015 yılında yapılan çalışmada ilk cep telefonu sahibi olma yaşıyla akıllı telefon bağımlılığı arasında bir ilişki saptanmamıştır (43). Uzgören ve arkadaşları tarafından 2013 yılında yapılan bir çalışmada 389 öğrencinin %75'lik kısmının ilk cep telefonunu 13-16 yaş aralığında aldığı belirtilmiştir (44). Çalışmamız Ünal'ın çalışmasıyla farklılık göstermektedir. Bu farklılığın Ünal'ın kullandığı yöntemden kaynaklanabileceği düşünülmüştür.

Çalışmamızda cep telefonunu 3 yıldan daha fazla zamanda değiştirenlerde %31,6 ile diğer gruplara göre akıllı telefon bağımlılığı daha az saptanmış; cep telefonu değiştirme sıklığı ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tablo 19)

Karaaslan ve Budak tarafından 2012 yılında yapılan çalışmada öğrencilerin üçte birinin 2 yıl dolmadan cep telefonlarını değiştirdikleri saptanmıştır (45). Özgören ve arkadaşları tarafından 2012 yılında yapılan çalışmada cep telefonu değiştirme nedenleri arasında, mevcut cep telefonunun arızalanması, model kullanım kolaylığı ve teknolojik yenilikler gibi faktörler yer almaktadır (46). Kuyucu tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada ise cep telefonu değiştirme sıklığı ile akıllı telefon bağımlılığı arasında bir ilişki bulunamamıştır (41).

Çalışmamız Kuyucu'nun çalışmasıyla cep telefonu değiştirme sıklığı ve bağımlılık arasındaki ilişki açısından farklılık göstermektedir. Farklılığın çalışmaya katılanların sosyokültürel özelliklerinden kaynaklanabileceği düşünülebilir.

Araştırmamızda aylık telefon harcaması 41 TL ve üstü olanlarda %47,8 ile diğer gruplara göre akıllı telefon bağımlılığı daha fazla saptanmış; aylık telefon harcaması ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tablo 20).

Isparta, Sivas ve Tokat'ta Aydın ve Gülmez tarafından yapılan çalışmalarda üniversite öğrencilerin akıllı telefon kullanırken hem zamanı hem de harcadıkları parayı kontrol edemedikleri gösterilmiştir (47,48). Kuyucu tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada ise aylık telefon harcaması ile akıllı telefon bağımlılığı arasında bir ilişki bulunamamıştır (41).

Çalışmamız Kuyucu'nun çalışmasıyla aylık telefon harcaması ve bağımlılık arasındaki ilişki açısından farklılık göstermektedir. Farklılık çalışmaya katılanların sosyoekonomik ve sosyokültürel özelliklerinden kaynaklanıyor olabilir. Cep telefonu harcamalarının bir kısmının internet harcaması olduğu düşünülürse, interneti daha çok kullanıp, telefonla daha fazla vakit geçiren öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığın daha yüksek olabileceği düşünülebilir.

Araştırmamızda cep telefonu kullanımında en sık amaç olarak sosyal medyayı kullandığını belirtenlerde %44,2 ile diğer gruplara göre akıllı telefon bağımlılığı daha fazla saptanmış ve bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tablo 20).

Şengelen ve arkadaşları tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada cep telefonunda en sık amaç olarak sosyal medya kullanımını belirtenlerin %51,7'si akıllı telefon bağımlısı saptanmış ve fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (36). Aktaş ve Yılmaz'ın 2017 yılında yaptığı çalışmaya göre; öğrencilerin, akıllı telefonu daha çok internette gezinmek, sosyal ağ hizmetlerini kullanmak ve müzik dinlemek amaçlı kullandığı görülürken; oyun oynamak ve e-kitap okumak için daha az kullandıkları görülmüştür. Çalışmada katılımcıların akıllı telefon bağımlılık faktörleri ile yalnızlık ve utangaçlık arasındaki ilişki net bir biçimde ortaya konmakta olup insanların internette gezinerek bilgi elde etmesine ya da yüz yüze iletişim yerine

sosyal ağ uygulamaları ile online iletişim kurmasına olanak veren akıllı telefonların, utangaç ya da yalnız insanların ilk başvurdukları cihazlar olduğu belirtilmektedir (49). Bulduklu ve Özer 2016 yılında üniversite öğrencilerinde akıllı telefon kullanım motivasyonlarını araştırmış olup, öğrencilerin %22,2'si (197 kişi) en yüksek yüzde ile akıllı telefona sahip olma nedenlerini sosyal medyayı kullanma isteği olarak belirtmişlerdir (50). Kibone ve arkadaşları tarafından 2015 yılında 100 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada, öğrencilerin %65'inin akıllı telefonlarını sosyal amaçla kullandığı saptanmıştır (51).

Ünal tarafından 2015 yılında yapılan çalışmada öğrencilerin %68,9'i konuşma, %45,4'ü sms, %22,7'si e-mail , %56,8'i internette sörf yapma , %55,5'i sosyal ağ takibi ve %42,1'i fotoğraf çekmek için cep telefonlarını kullandıklarını belirtmişlerdir. Amaç olarak internette sörf yapmayı tercih eden öğrencilerin, sosyal ağ takibi yapanların ve fotoğraf çekenlerin akıllı telefon bağımlılık düzeyleri yüksek saptanmıştır (43). Demirci ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada öğrencilerin %40,2'si konuşma, %29,2'si internet erişimi, %15,6'sı sosyal ağ takibi, %11,6'sı sms, %2,3'ü oyun oynamak ve %1'i diğer nedenler için akıllı telefon kullanmaktadır (52). 2014 yılında Albayrak ve arkadaşları tarafından yapılan araştırmada akıllı cihazların kullanım amaçları sorgulandığında sırasıyla; %94,5 internete girmek, %90,2 kısa mesaj göndermek, %88 fotoğraf çekmek, %84,7 sosyal medya kullanımı, %83,6 müzik dinlemek cevapları alınmıştır (53). Carroll tarafından 2005 yılında yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin %55'i cep telefonlarını sms atmak, %30'u konuşma yapmak, %4'ü de e-mail atmak amacıyla kullandıkları belirlenmiştir (54). Japonya'da 2005 yılında Thornton ve Houser tarafından yapılan çalışmada 333 öğrenciden 194'ü cep telefonlarını e-mail atmak amacıyla kullandıklarını belirtmiştir (55). Geçmiş yıllardan günümüze yaklaştıkça akıllı telefon kullanım alanlarının basit cep telefonu kullanım alanlarından çıkıp internet tabanlı uygulamalara kaydığı görülmektedir.

Çalışmamız Şengelen ve Ünal'ın çalışmalarıyla sosyal medya kullanımı ve bağımlılık arasındaki ilişki açısından benzerlik göstermektedir. Sosyal medya kullanımının takip gerektirmesi, kişiyi kendi sosyal çevresinden uzaklaştırıp sanal bir sosyal çevre oluşturması ve bu sanal çevrede kişinin kendini daha güvende

hissetmesi sonucunda cep telefonunda en sık amaç olarak sosyal medya kullanımını belirtenlerde akıllı telefon bağımlılığının daha yüksek olabileceği öngörülebilir.

Araştırmamızda ders sırasında telefon kullananlarda %48,0 ile akıllı telefon bağımlılığı daha fazla saptanmış; ders sırasında telefon kullanımı ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tablo 21).

Şengelen ve arkadaşları tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada ders sırasında telefon kullanımı ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre katılımcıların %76,6'sı ders sırasında akıllı telefon kullandığı yönünde yanıt ermiş olup bu kişilerin %49,1'i bağımlı olarak değerlendirilmiştir (36). Kibone ve arkadaşları tarafından 2015 yılında yapılan çalışmada katılımcıların %86'sı akıllı telefonlarına ders sırasında yanıt verdiğini ve yanıt verenlerin de %48'inin akademik performanslarının düşük olduğu görülmüştür (51).

Çalışmamız Şengelen'in çalışması ile ders sırasında telefon kullanımı ve bağımlılık arasındaki ilişki açısından benzerlik göstermektedir. Ders sırasında telefonla ilgilenmek hem derste anlatılan bilgilerin kaçırılmasına sebep olup başarı düşüklüğüne neden olabilen, hem de ders sırasında dersten sıkılıp cep telefonunun bir eğlence aracına dönmesine sebep olan bir durum olarak görülebilir ve ders sırasında akıllı telefon kullanan öğrencilerde, akıllı telefon bağımlılığın yüksek olabileceği düşünülebilir.

Araştırmamızda ailenin aylık geliri 5001 TL ve üstü olanlarda akıllı telefon bağımlılığı %40,3 bulunmuş ancak ailenin aylık geliri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Tablo 13).

Ünal tarafından 2015 yılında yapılan çalışmada çalışmamıza benzer şekilde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (43). Kuyucu tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada ise ailenin aylık geliri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında bir ilişki bulunmuş, ailenin aylık geliri arttıkça telefon bağımlılığın da arttığı görülmüştür (41). Çalışmamız Ünal'ın çalışmasıyla benzerlik, Kuyucu'nun çalışmasıyla farklılık göstermektedir. Bu farklılığın çalışmaya katılanların sosyoekonomik durumlarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmamızda cep telefonu seçiminde en belirleyici unsur marka olarak belirtenlerde akıllı telefon bağımlılığı %44,2 bulunmuş ancak bu unsurlarla akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Tablo 19). Kuyucu tarafından 2017 yılında yapılan çalışmada da benzer bir sonuç olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (41). Çalışmamızdaki sonuçlar Kuyucu'nun çalışmasıyla benzerlik göstermektedir.

Çalışmamızda yurtdışı arkadaş ile kalanlarda akıllı telefon bağımlılığı %40,7 bulunmuş ancak kalan yer ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Tablo 11). Ünal tarafından 2015 yılında, Şengelen ve arkadaşları tarafından 2017 yılında yapılan çalışmalarda da çalışmamıza benzer şekilde anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (36,43). Çalışmamızdaki sonuçlar Ünal ve Şengelen'in çalışmasıyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmamızda sigara, alkol kullanımı ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Tablo 14). Ünal tarafından 2015 yılında yapılan bir çalışmada da çalışmamıza benzer şekilde anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (43). Çalışmamızdaki sonuçlar Ünal'ın çalışmasıyla benzerlik göstermektedir.

Çalışmamızda telefon hattı türü ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Tablo 19). Kuyucu tarafından 2017 yılında yapılan bir çalışmada da çalışmamıza benzer şekilde anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (41). Çalışmamızdaki sonuçlar Kuyucu'nun çalışmasıyla benzerlik göstermektedir.

6. SONUÇLAR

Araştırmamıza Erzincan Üniversitesi'nde 2017-2018 eğitim yılında öğrenim gören 459'u kız ve 282'si erkek olmak üzere toplam 741 öğrenci katılmıştır.

Çalışmanın sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin %37,3'ü akıllı telefon bağımlısı olarak saptanmıştır. Cinsiyete göre değerlendirildiğinde akıllı telefon bağımlılığı prevelansı %38,4 ile kız öğrencilerde daha yüksek bulunmuştur.

2. 20 yaş altındaki öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek bulundu (%42,4) ve istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

3. Boş zamanlarında kitap okuyan öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı daha düşük bulundu (%22,5) ve istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

4. İnternete mobil olarak cep telefonu ile giren öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek bulundu (%39,8) ve istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

5. Sosyal medya üyeliği bulunan öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek bulundu (%39,9) ve istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

6. İlk cep telefonuna 15 yaş altında sahip olan öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek bulundu (%43,2) ve istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

7. Cep telefonunu 3 yıldan daha fazla zamanda değiştiren öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı daha düşük bulundu (%31,6) ve istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

8. Aylık telefon harcaması 41 TL ve üstünde olan öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek bulundu (%47,8) ve istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

9. Cep telefonu en sık kullanım amacı olarak sosyal medya kullanımını belirten öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek bulundu (%44,2) ve istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

10. Ders sırasında telefon kullanan öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek bulundu (%48,0) ve istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

11. Akıllı telefon kullanımının hayatının olumsuz etkilediğini belirten öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek bulundu (%52,8) ve istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

12. Kendisini akıllı telefon bağımlısı olarak gören öğrencilerde akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek bulundu (%77,9) ve istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

7. ÖNERİLER

- Öğrencilerin erken yaşta cep telefonu sahibi olması ve kullanması konusunda aile ve çocuklar bilinçlendirmelidir.
- Kitap okumak akıllı telefon bağımlılığını azaltan bir faktördür. Bu sebeple gençler kitap okumaya yönlendirilmelidir.
- Gençlerin internete erişimlerinin mobil olarak cep telefonu ile değil; internet erişimi olacaksa bu erişimin dizüstü ya da masaüstü bilgisayar ile sağlanması teşvik edilmelidir.
- Öğrencilerin sosyal medya üzerinden sosyalleşmesi yerine yüzyüze iletişimin artırılması sağlanmalıdır.
- Telefonlarda son çıkan teknolojiyi takip edip o telefona sahip olmak yerine; öğrencilerin, kendileri için yeterli durumdaki telefonlarını kullanmaları önerilmelidir.
- Ders sırasında telefon kullanımının dikkat dağıtarak akademik başarıyı düşürdüğü belirtilip, öğrencilerin ders sırasında telefon kullanmamaları anlatılmalıdır.

KAYNAKLAR

- 1-Mestav O, Adnan Menderes Üniversitesi, 2013-2014 Güz yarıyılı seçmeli ders sunumu 2013, Erişim adresi: <http://www.akademik.adu.edu.tr/myo/cine/webfolders/File/ders%20notlari/iletisim.pdf> (erişim tarihi: 20.09.2017)
- 2-Lee H, Ahn H, Choi S, Choi W. The SAMS: Smartphone addiction management system and verification. Erişim adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/24395031> (erişim tarihi: 20.09.2017)
- 3-Bulduklu Y, Özer N.P. Gençlerin akıllı telefon kullanım motivasyonları. İnsan ve toplum bilimleri araştırmaları dergisi (2016) 5 (8), 2963-86
- 4-Türkiye İstatistik Kurumu Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2016. Erişim adresi <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21779> (erişim tarihi: 21.09.2017)
- 5-Grant JE, Potenza MN, Weinstein A, Gorelick DA. Introduction to behavioral addictions. The American journal of drug and alcohol abuse. 2010;36(5):233-41
- 6-Ülkü E.Ç, Demir M.K. Kitle iletişim araçlarının öğrencilerin sınıf içi davranışlarına etkisi, Interational journal of social science 2013; 6: 1:587-608.
- 7-Haug S, Castro R.P, Kwon M et. al. Smartphone use and smartphone addiction among young people in Switzerland. Erişim adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4712764/> (erişim tarihi: 20.09.2017)
- 8-Noyan C.O, Darçın A.E, Nurmedov S. ve ark. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Kısa Formunun üniversite öğrencilerinde Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Erişim adresi: <http://www.ejmanager.com/fulltextpdf.php?mno=176101> (erişim tarihi: 21.09.2017)
- 9- Ünal A.T, Arslan A. Devlet ve vakıf üniversiteleri eğitim fakültesi öğrencilerinin cep telefonu kullanım sıklıklarını ve marka tercihlerinin karşılaştırılması, Gaziantep University journal of social sciences, 2013, 12 (1).
- 10-Yurdağül, B. ‘Akıllı telefon nedir, ne işe yarar? Dünyadaki akıllı telefon kullanım oranları ve Türkiye’deki durum’, Android Türkiye, Aralık 24, (2011), Erişim adresi: <http://androidturkey.net/2011/12/24/akilli-telefon-nedir-ne-ise-yarar-dunyadakiakilli-telefon-kullanim-oranlari-ve-turkiyedeki-durum/#comments> (erişim tarihi: 21.09.2017)

- 11-Çağın yeni hastalığı ‘Nomofobi’ Erişim adresi:
<http://www.radikal.com.tr/hayat/cagin-yeni-hastaligi-nomofobi-1084373/> (erişim tarihi: 24.09.2017)
- 12- Aktüel psikoloji. ‘Nomofobi Nedir? Belirtileri nelerdir?’ Erişim adresi:
<http://www.aktuelpsikoloji.com/nomofobi-nedir-belirtileri-nelerdir-11388h.htm>
(erişim tarihi: 24.09.2017)
- 13-Oztürk O. Ruh sağlığı ve bozuklukları. 2. baskı. Evrim Yayım, İstanbul. 1989:199-201
- 14-Comings DE. Tourette's syndrome: a behavioral spectrum disorder. *Advances in neurology*. 1994;65:293-303
- 15- Ertem F. Cep telefonu kullanımının insan ilişkilerine etkisi. Yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul; 2006.
- 16- Özaşçılar M. Cep telefonu kullanımının sosyolojik boyutu: Bireysel güvenlik ve günlük hayattaki yeri, Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul (2009)
- 17- Phillips J.G, Ogeil R.P, Blaszczynski A. (2011). Electronic interests and behaviors associated with gambling problems. *Int J Ment Health Addiction*, 1(2),33-42
- 18-Kring A.M, Davison G.C, Neale J.M, Johnson S.L. *Abnormal psychology* (ch. 8). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons. (2007).
- 19-Öztürk U.C. Bağlantıda kalmak ya da kalmamak işte tüm korku bu: İnternetsiz kalma korkusu ve örgütsel yansımaları. *Journal of International Social Research*. 2015;8(37).
- 20-Laramie DJ. *Emotional and behavioral aspects of mobile phone use*: Alliant International University, Los Angeles; 2007.
- 21-Her 4 Türk gencinden 3'ü akıllı telefon bağımlısı. Erişim adresi:
<https://www.btnet.com.tr/her-4-turk-gencinden-3-u-akilli-telefon-bagimlisi/> (erişim tarihi: 24.09.2017)
- 22-Mobil cihazınız için nelerden vazgeçersiniz? Erişim adresi:
<http://www.sosyalkene.com/mobil-cihaziniz-icin-nelerden-vazgecersiniz/>
(erişim tarihi: 24.09.2017)

23-Stockholm smartphone web sitesi. Erişim sitesi: <http://www.stockholmsmartphone.org/history/> (erişim tarihi: 24.09.10)

24- Niemz K, Griffiths M, Banyard P. (2005). Prevalence of pathological internet use among university students and correlations with self-esteem, the General health questionnaire (GHQ),and disinhibition. *CyberPsychology & Behavior*, 8 562-570. Erişim adresi: <https://www.liebertpub.com/doi/pdf/10.1089/cpb.2005.8.562> (erişim tarihi: 25.09.2017)

25-Kwon M, Lee J-Y, Won W-Y, Park J-W, Min J-A, Hahn C, et al. Development and validation of a smartphone addiction scale (SAS). *PloS one*. 2013;8(2):e56936.

26-Choi H-S, Lee H-K, Ha J-C. The influence of smartphone addiction on mental health, campus life and personal relations-focusing on K university students. *Journal of the Korean Data and Information Science Society*. 2012;23(5):1005-15.

27-Al-Khlaiwi T, Meo SA. Association of mobile phone radiation with fatigue, headache, dizziness, tension and sleep disturbance in Saudi population. *Saudi medical journal*. 2004;25(6):732-6.

28-Dredge R, Gleeson J, de la Piedad Garcia X. Cyberbullying in social networking sites: An adolescent victim's perspective. *Computers in Human Behavior*. 2014;36:13-20

29-Ahmet E. Mobil cihazlarda adli bilişim ve malware analizi. 1st international symposium on digital forencis and security (ISDFS'13), 20-21 May 2013, Elazığ, Turkey

30-Laramie DJ. Emotional and behavioral aspects of mobile phone use: Alliant International University, Los Angeles; 2007.

31-Gençler akıllı telefon bağımlısı. Erişim adresi: <http://sosyalmedya.co/gencler-akilli-telefon-bagimlisi/> (erişim tarihi:24.09.2017)

32-Comparison of risk and protective factors associated with smartphone addiction and Internet addiction) Erişim adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26690626> (erişim tarihi: 24.09.2017)

33-Pathological internet use and risk-behaviors among European adolescents Erişim adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27005644> (erişim tarihi: 24.09.2017)

34-Relationship of smartphone use severity with sleep quality, depression and anxiety in university students. Erişim adresi <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26132913> (erişim tarihi: 24.09.2017)

35-Türkiye Ölçme Araçları Dizini Akıllı Telefon Bağımlılığı Kısa Form. Erişim adresi: <http://toad.edam.com.tr/olcek/akilli-telefon-bagimlilik-olcegi-kisa-form> (erişim tarihi: 24.09.2017)

36-Şengelen M. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi 2016-2017 Dönemi 2. sınıf öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı ve fiziksel aktivite ilişkisinin değerlendirilmesi, 2017

37-Long J, Liu T.Q, Liaq Y.H, et. al. Prevalence and correlates of problematic smartphone use in a large random sample of Chinese undergraduates. BMC Psychiatry BMC series – open, inclusive and trusted 2016 16:408

38-Cha S.S, Seo B.K. Smartphone use and smartphone addiction in middle school students in Korea: Prevalence, social networking service, and game use. Health Psychol Open. 2018 Jan-Jun; 5(1)

39-Pearson C, Hussain Z. Smartphone Addiction and Associated Psychological Factors, 2016. Erişim adresi <http://addicta.com.tr/wp-content/uploads/2016/10/2016-0103.pdf> (erişim tarihi: 24.09.2017)

40-Minaz A, Bozkurt Ö.Ç. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü Dergisi, 2017 Cilt 9, Sayı 21 (Özel Sayı)

41-Kuyucu M. Gençlerde Akıllı Telefon Kullanımı Ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Sorunsalı: “Akıllı Telefon(Kolik)” Üniversite Gençliği İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo TV Sinema Bölümü, Global Media Journal TR Edition, 7(14) Bahar/Spring 2017

42-Oktay E, Çelik A.K, Akbaba A.İ, Küçükergüler K. İnternet ve cep telefonu kullanımının lojistik regresyon yardımıyla analizi: Atatürk Üniversitesi lisans öğrencileri örneği. International Journal of Social Science Volume 6 Issue 1, p. 479-496, January 2013

43-Ünal M.H. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi TIP Fakültesi Öğrencilerinin Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeylerinin Belirlenmesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Aile Hekimliği ABD, Uzmanlık Tezi, 2015

- 44-Uzgören E, Şengür M, Yiğit Ü. üniversite öğrencilerinin cep telefonu talebinde israfa yönelik davranışlarının analizi. Süleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences. 2013;18(1)
- 45-Karaaslan İ.A, Budak L. Üniversite öğrencilerinin cep telefonu özelliklerini kullanımlarının ve gündelik iletişimlerine etkisinin araştırılması. Journal of Yasar University. 2012;26(7):4548-25.
- 46-Uzgören E, Şengür M, Öz ÜY. Üniversite öğrencilerinin cep telefonu talebini etkileyen faktörler: Dumlupınar Üniversitesi öğrencilerine yönelik uygulamalar,2012
- 47-Aydin K. Üniversite öğrencilerinin cep telefonu kullanımı ve GSM operatörü tercihleri üzerine bir çalışma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2004;9(1)
- 48-Gülmez M. Üniversite öğrencilerinin cep telefonu satın alma ve kullanımını etkileyen faktörler: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitelerinde bir uygulama. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 2005;24(24).
- 49-Aktaş H, Yılmaz N. "Üniversite gençlerinin yalnızlık ve utangaçlık unsurları açısından akıllı telefon bağımlılığı." International Journal of Social Sciences and Education Research 2017;3(1)
- 50-Bulduklu Y, Özer N.P. "Gençlerin akıllı telefon kullanım motivasyonları." İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi 2016;5(8).
- 51-Lusekelo Kibona,Gervas Mgaya “Smartphones’ effects on academic performance of higher learning students” Journal of Multidisciplinary Engineering Science and Technology (JMEST) 2,4,(2015)777-784
- 52-Demirci K, Orhan H, Demirdas A, Akpınar A, Sert H. Validity and reliability of the Turkish version of the smartphone addiction scale in a younger population. Bulletin of Clinical Psychopharmacology. 2014;24(3):226-34.
- 53-Albayrak O, Akyüz K, Cancan E, Teke N.H, Dilaver M.N, Beyhun N.E, Karakullukçu S. Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 6 öğrencilerinin tıbbi bilgiye ulaşmada akıllı cihazların kullanımının rolü. Halk Sağlığı Kongresi; 2014
- 54-Carroll, J. “Drama in the age of digital reproduction”. National Association for Drama Education, NJ, Drama Australia, 2015;29(1), October

55-Thornton P, Houser C. Using mobile phones in English education in Japan.
Journal of computer assisted learning. 2005;21(3):217

EKLER

EK 1 Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Etik Kurul Kararı

EK 2 Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Rektörlüğü İzin Yazısı

EK 3 Anket Formu

EK 1

T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı

Sayı : 33216249-604.01.02-E.46371
Konu : Etik Kurul Kararı

16/10/2017

Arş. Gör. Güven AKIN
Dahili Tıp Bilimleri Bölümü
Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Üniversitemiz Etik Kurul Başkanlığının 12/10/2017 tarih ve 14 sayılı oturumunda alınan 14/01 sayılı kararı aşağıya çıkarılmıştır.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Yrd. Doç. Dr. Talat EZMECİ
Klinik Etik Kurul Başkanı

KARAR:14/01

Üniversitemiz – Tıp Fakültesi Dahili Tıp Bilimleri Bölümü Halk Sağlığı Anabilim Dalında görev yapan **Arş. Gör. Güven AKIN**'a ait “**Erzincan Üniversitesi Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeyinin Belirlenmesi ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi**” konulu çalışması görüşüldü.

Yapılan görüşmelerden sonra; adı geçen öğretim üyesinin değerlendirilmek üzere Etik Kurula sunduğu bilimsel çalışmasının; Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği ile ilgili mevzuat hükümleri bakımından uygun olduğuna oy birliğiyle karar verilmiştir.

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Yrd. Doç. Dr. Talat EZMECİ tarafından 16.10.2017 tarihinde e-imzalanmıştır. Evrağınızı <http://evrakdogrulama.erzincan.edu.tr> linkinden 1D504362XD kodu ile doğrulayabilirsiniz.

EK 2

T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Dairesi Başkanlığı

Sayı : 60533393-903.07.01-E.51837
Konu : Anket İzni

16/11/2017

TIP FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

Fakülteniz Öğretim Elemanı Arş. Gör. Güven AKIN'ın, Üniversitemiz öğrencilerine yönelik "Erzincan Üniversitesi Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeyinin Belirlenmesi ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi" konulu anket çalışmasını yapma talebi uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Recep POLAT
Rektör Yardımcısı

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof. Dr. Recep POLAT tarafından 16/11/2017 tarihinde imzalanmıştır. Evrağınızı <http://evrakdogrulama.erzincan.edu.tr> linkinden 360845E9XA kodu ile doğrulayabilirsiniz.

Adres	: Erzincan Üniversitesi Rektörlüğü 24100/Erzincan	Web:	www.erzincan.edu.tr	E-mail	: personel@erzincan.edu.tr
Telefon	: 0 (446) 226 66 66	Bilgi İçin	: M.YÖKSEK	Dış Hİ:	11324
				Fax	: 0 (446) 226 66 74

EK 3

Erzincan Üniversitesi Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılık Düzeyinin Belirlenmesi ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi

Sayın Katılımcı,

Bu araştırma Erzincan Üniversitesi öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılık düzeyinin belirlenmesi ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesini amaçlamaktadır.

Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Araştırmada kimlik bilgileriniz istenmeyecek ve yanıtlarınız gizli kalacaktır. Elde edilecek olan bilgiler yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacaktır.

Yanıtlarınızı soruların altında verilen seçeneklerden size uygun olanını daire içine alarak belirtiniz. Yanıtınıza uygun seçenek yoksa “diğer” seçeneğinin yanında bırakılan bölüme yanıtınızı yazınız.

Soruları özenle yanıtlamanız çalışmanın kalitesi açısından önem taşımaktadır. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Araştırmacı

Arş. Gör. Dr. Güven AKIN

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Sara Salcan

1. Kaç yaşındasınız, belirtiniz.
2. Cinsiyetinizi belirtiniz.
1) Kadın 2) Erkek
3. Medeni durumunuzu belirtiniz.
1) Bekâr 2) Evli 3) Diğer **(Belirtiniz)**
4. Kaçınıcı sınıftasınız, belirtiniz?.....
5. Kimle kalıyorsunuz?
1) Evde aile, akraba ile 2) Evde arkadaş ile 3) Evde tek 4) Yurtta arkadaş ile 5) Yurtta tek
6. Annenizin eğitim durumu nedir?
1) Okuryazar değil 2) Okuryazar 3) İlkokul mezunu 4) Ortaokul mezunu
5) Lise mezunu 6) Üniversite mezunu
7. Babanızın eğitim durumu nedir?
1) Okuryazar değil 2) Okuryazar 3) İlkokul mezunu 4) Ortaokul mezunu
5) Lise mezunu 6) Üniversite mezunu
8. Ailenizin ortalama geliri ne kadardır?
1) 1400 TL ve altı 2) 1401-3000 TL 3) 3001-5000 TL 4) 5001 TL üstü
9. Aylık ortalama elinize geçen para (harçlık, ek iş, burs, vb) ne kadardır?
1) 500 TL ve altı 2) 501-1000 TL 3) 1001-2000 TL 4) 2001 TL üstü
10. Sigara kullanıyor musunuz, kullanıyorsanız günde kaç paket kullanıyorsunuz, belirtiniz.
1) Hayır, kullanmıyorum 2) Evet, kullanıyorum **(Belirtiniz)**.....
11. Alkol kullanıyor musunuz, kullanıyorsanız ne sıklıkla kullanıyorsunuz, belirtiniz?
1) Hayır, kullanmıyorum 2) Evet, kullanıyorum **(Belirtiniz)**.....

12. Uyuşturucu, keyif verici madde kullanıyor musunuz?
1) Hayır 2) Evet
13. Boş zamanınızı değerlendirmede **en çok** hangi aktiviteyi yaparsınız? (**Lütfen sadece birini işaretleyiniz**)
1) Spor yapmak 2) Kitap okumak 3) Resim yapmak 4) Bilgisayarda vakit geçirmek
5) Müzik dinlemek 6) Diğer (**Belirtiniz**).....
14. Kişisel bilgisayarınız var mı?
1) Var 2) Yok
15. Kaldığınız yerde kablolu veya kablosuz internetiniz var mı??
1) Var, kotalı 2) Var, sınırsız 3) Yok
16. İnterneti **daha çok** nerede kullanıyorsunuz?
1) İnternet kafede 2) Evde, bilgisayarda 3) Okulda, bilgisayarda
4) Mobil olarak (Cep telefonu ile) 5) Diğer (**Belirtiniz**).....
17. Sosyal medya üyeliğiniz var mı?
1) Var (**Hangileri belirtiniz**)..... 2) Yok
18. Cep telefonunuz var mı?
1) Var 2) Yok (**Yok diyorsanız anketi sonlandırınız**)
19. İlk cep telefonunuza kaç yaşınızda sahip oldunuz, belirtiniz.....
20. Sahip olduğunuz cep telefonunuzun türü nedir?
1) Akıllı 2) Normal (**Normal diyorsanız anketi sonlandırınız**)
21. Kaç yıldır akıllı telefon kullanıyorsunuz, belirtiniz.....
22. Cep telefonu değiştirme sıklığınız nedir?
1) 1 yıldan kısa 2) 1-3 yıl arası 3) 3 yıldan fazla
23. Cep telefonu seçiminizde **en belirleyici** unsur nedir? (**Lütfen sadece birini işaretleyiniz**)
1) Fonksiyon 2) Görünüş 3) Fiyat 4) Marka 5) Diğer (**Belirtiniz**).....
24. Kullandığınız telefon hattı nasıldır?
1) Faturalı 2) Kontörlü
25. Cep telefonu aylık harcamanız ne kadardır?
1) 20TL'den az 2) 21-40 TL arasında 3) 41 TL ve üstü
26. Cep telefonunuzu **en çok** hangi amaç için kullanıyorsunuz? (**Lütfen sadece birini işaretleyiniz**)
1) Konuşma 2) Mesajlaşma (Sms, Whatsup, Messenger, vb) 3) İnternette Sörf
4) Sosyal medya kullanımı (Facebook, Twitter, Instagram, vb) 5) Bilgi edinme
6) Oyun oynama 7) Fotoğraf çekme 8) Diğer (**Belirtiniz**).....
27. Ders sırasında telefonla ilgilenir misiniz?
1) Evet 2) Hayır
28. Cep telefonunuzun sosyal hayatınızı etkilediğini düşünüyor musunuz?
1) Evet, olumlu etkiliyor 2) Evet, olumsuz etkiliyor 3) Hayır, etkilemiyor
29. Kendinizi telefon bağımlısı olarak görüyor musunuz?
1) Evet, görüyorum 2) Hayır, görmüyorum 3) Bilmiyorum
30. Aşağıda akıllı telefon kullanımı ile ilgili çeşitli duygu ve düşünceleri içeren anlatımlar verilmiştir. Lütfen her anlatımın size ne kadar uyduğunu değerlendirerek en uygun seçeneği işaretleyiniz.

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Akıllı telefon kullanmaktan dolayı planladığım işleri aksatırım.						
Akıllı telefonu kullanmaktan dolayı derslerime odaklanmakta, ödevlerimi yapmakta ve işlerimi tamamlamakta güçlük çekerim.						
Akıllı telefon kullanmaktan dolayı el bileğimde veya ensemdede ağrı hissedirim.						
Akıllı telefonumun yanımda olmamasına tahammül edemem.						
Akıllı telefonum yanımda olmadığına sabırsız ve sinirli olurum.						
Kullanmasam da, akıllı telefonum aklımdadır.						
Günlük yaşamımı aksatmasına rağmen akıllı telefonumu kullanmaktan vazgeçemem.						
İnsanların twitter veya facebook üzerindeki konuşmalarını kaçırmamak için sürekli akıllı telefonumu kontrol ederim						
Akıllı telefonumu hedeflediğimden daha uzun süre kullanırım.						
Çevremdeki insanlar akıllı telefonumu çok fazla kullandığını söylerler.						

KATKILARINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ.